

een stuk afgebroken is en dat de huidige achtergevel van later tijd dateert.

In tegenstelling tot het uitwendige laat het interieur van het huis meer van de oorspronkelijke toestand zien. Op de beganegrondverdieping bevinden zich in de zijmuren enige fraaie korfboognissen, die onmiddellijk aan de oorspronkelijke bestemming van het gebouw herinneren. Op de zolderetage is het fraaie eikenhouten gewelf met geprofileerde ribben nog goeddeels intact. Op de snijpunten van de ribben bevinden zich geprofileerde gewelfschotels, die vroeger een gesneden versiering van bladwerk droegen. De gewelfspanten staan op zware trekbalken, waaronder nog resten van houten consoles in renaissancestijl zitten. Deze kapel voegt zich gemakkelijk in de rij van kloosterkerken en -kapellen met houten gewelven, die wij voornamelijk aantreffen in het westen en midden van ons land.

Tenslotte wil ik nog iets aanhalen uit het jongste verleden van het huis n.l. het feit dat het de woning is geweest van de bekende componist Johan Wagenaar. Een tastbare herinnering aan zijn verblijf aldaar is op de eerste verdieping te zien alwaar de componist op een van de vensterruiten een motief uit zijn cantate „De Schipbreuk” heeft geëts. Zo heeft ook de jongste tijd waardevolle sporen achtergelaten in dit aan historie zo rijke huis.

P. J. B. Luyckx

Litteratuur:

- N. v. d. Monde, Aanteekeningen in alfab. volgorde uit requesten, charters en andere oude stukken betreffende kloosters, gasthuizen, broederschappen en andere stichtingen te Utrecht. (handschr.).
v. d. Monde, Tijdschrift VIII, pp. 181vv., 269vv. 305vv., 338 vv.; XIX, pp. 37-59. Utrechtsche Volksalmanak 1852, pp. 51-90.
R. C. H. Römer, Geschiedkundig overzicht van de kloosters en abdijen in de voormalige graafschappen van Holland en Zeeland I, 1854, pp. 572-573.
G. G. Calkoen, Aanteekeningen over kerken, kloosters en gestichten te Utrecht ca. 1900, X. (handschr.).
S. Muller, Catalogus van de bij het Stadsarchief bewaarde Archieven I, 1913, pp. 109-113 en p. 202.
C. L. Temminck-Groll, Middeleeuwse stenen huizen te Utrecht, 1963, p. 67.

RUNDERPEST

Over „de runderpest in de jaren 1813 en 1814 te Utrecht ontstaan en gestuit” gaf mr. Jacobus Scheltema een uitvoerig verslag in zijn „Geschied- en Letterkundig Mengelwerk III, Utr. 1823, blz. 1-39.

„Het is genoegzaam bekend hoe spoedig de vreugde over . . . 28 nov. 1813 werd beneveld door de last en moeite aan den doormarsch der Russische en Pruisische legers verknocht en de ongelooflijk zware inkwartiering van menschen en paarden . . . 2 December kwamen verscheidene Pruisische slagers in Utrecht, o.a. met eenige zieke ossen, die de ziekte meebrachten”. Vóór eind december waren reeds 27 beesten gestorven.

De bestrijding van de gevreesde ziekte werd terstond ter hand genomen en met gunstig succes bekroond. Vooral mr. Gerard Wttewaal,

secretaris der Commissie van Landbouw in de provincie Utrecht (hij woonde op Wickenburg bij Houten) maakte zich daar voor zeer verdienstelijk. Ook G. C. C. J. baron van Lynden van Sandenburg, mr. W. H. de Beaufort en Jan Kops, commissaris tot de zaken van de landbouw hebben aan de bestrijding een belangrijk aandeel gedragen.

Tegen de genomen maatregelen rees, zoals dat steeds geschiedt, bij sommigen verzet, uit onkunde of afkeer van nieuwigheden of verkeerd begrepen eigenbelang. „Anderen keurden het af uit gemoedelijke overwegingen, oordeelende, dat, wanneer deze ramp over hen al of niet beschoren ware, zij of dezelve niet zouden kunnen ontgaan, of de besmetting niet behoefden te ontwijken; bij anderen was het denkbeeld, dat de runderpest eene straffe Gods zoude zijn, van de jeugd af (nl. van 1786, laatste runderpest in de prov. Utrecht) door overlevering bijgebleven, en van hier het denkbeeld, dat men zich tegen de slaande hand van den Almachtigen niet zoude mogen verzetten”.

CAREL WILLEM WAGENAAR

1860—1942

Oude Utrechters zullen zich „Wagenaar van het stadhuis” of „Wagenaar met de baard”, zoals hij ter onderscheiding van vele andere Wagenaars werd aangeduid, herinneren. De eerste benaming hield verband met zijn functie als chef der afdeling Militaire Zaken ten stadhuis, de tweede met een uitermate decoratieve baard, die met een grote flambard zijn uiterlijke verschijning markeerde.

Een man die Utrecht hoog in het hart droeg en daarvan, ook buiten zijn ambtelijke dagtaak, blijk gaf in allerlei functies van kerkelijke en maatschappelijke aard. Gerenommeerd organisator van historische optochten bij nationale en andere gelegenheden in en buiten Utrecht en populariserend schrijver over onderwerpen uit de stedelijke geschiedenis. Jarenlang als „Domkijker” in een rubriek „Kijkjes van den Dom” in de Utrechtsche Courant commentator van de dagelijkse stedelijke gebeurtenissen. Een aantal grotere opstellen in dezelfde courant met de schuilnaam Trajectinus werden onder de titel „Uit lang vervlogen tijden, Utrechtsche schetsen” in 1929 gebundeld. Het meest gelezen is wel zijn in 1909 verschenen bewerking van dr. H. J. Broers’ „Utrecht. Historische wandelingen”. Toch was Wagenaar geen historicus. Diepgaand onderzoek heeft hij nooit ingesteld. Hij was dilettant in de beste zin van het woord, dat immers liefhebber betekent. Het was liefde voor Utrecht en zijn geschiedenis, die hem er toe dreef met rechts en links verzamelde gegevens vrijwel een leven lang artikelen te schrijven in couranten, almanakken en andere periodieken. Daar kwam bij, dat hij kon vertellen en dat er dus geluisterd werd als hij een van zijn vele voordrachten met lichtbeelden hield en dat hij graag gelezen werd als zijn veel omvattende kennis van bijzonderheden uit Utrechts oude en vrij recente geschiedenis in druk tot het publiek werd gebracht.